

1. MOSEBOK

1. Mosebok starter med ordene "I begynnelsen", og det er også det hebraiske navnet på boka. Dette er et passende navn ettersom den tar for seg mange begynnelser, spesielt begynnelsen til universet, menneskene og Israel. Boka kan deles inn i to hoveddeler: Kap 1-11 og kap 12-50. De første 11 kapitlene handler om "Gud og verden", hvor historien går fort framover. Vi vet lite om når de ulike hendelsene skjedde, fordi vi har lite annen informasjon fra andre kilder eller arkeologi. Det er også et spørsmål som sjanger her som spiller inn på hvordan disse kapitlene skal tolkes. Del 1 har til hensikt å svare på hvorfor Abraham måtte utvelges, hvilken Gud det var som gjorde dette, og hvordan Abraham passer inn i verdenshistorien. Del 1 slutter med Babels tårn og at menneskene blir spredt utover jorden.

Del 2 begynner med at historien zoomer inn på Abraham i kap 12 (rundt år 2000 f.Kr.), og resten av boka følger ham og hans familie. Del 2 er den lengste delen, og derfor også den viktigste delen. Del 1 og 2 knyttes sammen av nøkkelversene 12,1-3, hvor Gud lover Abraham 1) et land, 2) at han skal bli et stort folk, og 3) at hele verden skal velsignes gjennom ham. Det blir klart at fokuset går fra hele verden (del 1) og til Abraham (del 2) fordi det skal gå ut igjen til hele verden gjennom Abraham. Gud velger ut Abraham og Israel fordi han har hele verden i tankene.

Det er dette løftet som driver historien i GT framover: De skal få et land, bli til et stort folk, men det endelige målet er hele tiden at hele verden skal velsignes gjennom denne slekten. De historiske bøkene etter 1. Mosebok fortsetter med å fortelle historien om Abrahams slekt fordi vi etter hvert kommer til David, og av Davids ætt skulle også Messias komme. Så hele GT-historien handler egentlig om slektstavlens til Jesus. Og allerede helt i starten, etter at syndefallet har skjedd, sier Gud at en av kvinnens etterkommere skal ramme slangens hode (1 Mos 3,15; Rom 16,20; Åp 12). Paulus snakker om velsignelsen til hele verden i Gal 3, hvor han forklarer at 'velsignelsen' er rettferdiggjørelsen ved tro (v. 8), og at det er Jesus som er denne 'etterkommeren av Eva' som det er snakk om (v. 16). Salme 110 og Hebr 5-7 sier at Messias skulle være "prest på Melkisedeks vis", og Melkisedek selv dukker opp i 1 Mos 14. Himmelstigen som Jakob drømmer om (1 Mos 28,12) peker også fram mot Jesus (Joh 1,51). Jesus kalles "Løven av Juda" i Åp 5,5, og dette uttrykket hentes fra 1 Mos 49,9-12 hvor Jakob sier at hans sønn Juda er som en løve og at det skal komme en konge av hans stamme.

Tradisjonelt har Moses blitt sett på som hovedforfatteren av Mosebøkene, men at noen detaljer og avsnitt har blitt lagt til senere. Det er i nyere tid kommet mange teorier om dette forfatterspørsmålet, uten at én teori har klart å overbevise alle. Uansett hvem forfatteren var og hvor mange kilder han brukte, var han mer interessert i å fortelle oss om Gud enn å gi oss hint om sin egen identitet.

1. Mosebok er strukturert med en prolog hvor Gud skaper verden, etterfulgt av 10 "(slekts)historier":

STRUKTUR AV 1. MOSEBOK

0	1,1 - 2,3	Prolog: Gud skaper verden	Gud og verden
1	2,4 - 4,26	Historien om himmelen og jorden	
2	5,1 - 6,8	Boken om Adams slektshistorie	
3	6,9 - 9,29	Noahs slektshistorie	
4	10,1 - 11,9	Slektshistorien til Noahs sønner	
5	11,10 - 26	Sems slektshistorie	
6	11,27 - 25,11	Tarahs slektshistorie og historien om Abraham	Gud og Abrahams familie
7	25,12-18	Slektshistorien til Ismael	
8	25,19 - 35,29	Slektshistorien til Isak og historiene om Jakob og Esau	
9	36,1 - 37,1	Slektshistorien til Esau	
10	37,2 - 50,26	Jakobs slektshistorie	